

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ**

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

КЛИНИКАҒА КІРІСПЕ

0301000 - «ЕМДЕУ ІСІ» МАМАНДЫҒЫ

0301013 - «Фельдшер» біліктілігі

0301023 - «Акушер» біліктілігі

Сағат көлемі – 102

Астана 2010

Автор:

1. А.С.Шакиржанова –Арқалық қаласы «Арқалық медицина колледжі» МКҚК «Мейірбике ісі негіздері» пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:

1. Р.А. Токсанова – Арқалық аймақтық емханасының терапия бөлімінің меңгерушісі, жоғары санатты дәрігер;

2. Б.О. Утепов – Арқалық қалалық ауруханасының травматологиялық бөлімінің меңгерушісі, хирург-травматолог.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен Арқалық қаласы «Арқалық медицина колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 030100 «Емдеу ісі» мамандығы 0301013- «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

5 Контроль планируемого результата обучения

Предусмотрено право выбора на формы проведения контроля. Организациям образования предлагается в учебном процессе предусмотреть компетентностно-ориентированные практические работы и задания в текстовой форме. Промежуточная аттестация по предмету проводится в соответствии с рабочими учебными планами, разработанными на основы государственного общеобязательного стандарта образования.

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература

На государственном языке:

1. «Мейіркелік іс негіздері»: С.К. Мұратбекова. – Кокшетау, 2007.

На русском языке:

1. Основы сестринского дела: учебное пособие. Островская И.В. Широкова Н.В. - М., ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 320 с.
2. Теоретические основы сестринского дела: Мухина С.А., Тарновская И.И. – М., 2008. – 368 с.

6.2. Дополнительная литература

На государственном языке:

1. «Медбикелік іс бойынша тәжірибелік сабақтарға арналған өдістемелік нұсқаулар». С.К.Муратбекова, А.Р. Куспанова, К.А. Ахметова. – Кокшетау, 2006.

На русском языке:

1. Основы сестринского дела. Ситуационные задачи: практикум. Морозова Г.И. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 240 с.
2. Мухина С.А., Тарновская И.И. Практическое руководство к предмету «Основы сестринского дела»: учебник -М., 2008

6.3 Средства обучения:

1. Дидактические и наглядные пособия;
2. Тесты на бумажном и электронном носителе;
3. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителе;
4. Комплект тематических плакатов.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба.	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	6
3. Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны.	9
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	18
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау.	18
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	19

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Осы үлгілік оқу бағдарламасы 0301000 - «Емдеу ісі» мамандығы, 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына (бұдан әрі - МЖМБС) сәйкес әзірленген. «Клиникаға кіріспе» пәнін оқыту болашақ мамандардың кәсіптік құзыреттілігін қалыптастырудағы ажырамас бөлігі болып саналады. Үлгілік оқу бағдарламасында медициналық этика мен деонтология, медициналық мекемелерде санитариялық-дезинфекциялық режимді сақтау, аурухана ішіндегі инфекцияның алдын алу мәселеріне көп көңіл бөлінеді.

Пән бойынша жалпы сағат көлемі - 102 сағат, оның ішінде:

- теориялық сабақтар – 36 сағат;
- практикалық сабақтар – 66 сағат.

Бағдарлама басқа клиникалық пәндермен интеграцияны қарастырады: терапиядағы мейірбике ісі, педиатриядағы мейірбике ісі, хирургия мен реанимациядағы мейірбике ісі, акушерия мен гинекологиядағы мейірбике ісі және тағы да басқа жалпы кәсіптік пәндер. МЖМБС – на сәйкес базалық, кәсіптік және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген. Оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда білім беру ұйымы пәнді оқыту бойынша үлгілік оқу бағдарламасында циклге бөлінген оқу уақытының көлемін қазіргі заманға сай оқу технологияларын қолдана отырып 15-25% - ға дейін өзгертуге құқылы.

Сабақты өткізу формалары:

- сабақтар оқу орнының сабақ кестесі бойынша жүргізіледі (теориялық, практикалық және жеке);
- сабақты оқыту үрдісін ұйымдастырудың әртүрлі әдістерін қолдана отырып өткізу ұсынылады: іскер ойындар, сабақ-конференция, клиникалық жағдаяттарды моделдеу сабағы.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: Базалық: БҚ 1. Қоғамда адамдар арасындағы қатынасты реттеудегі адамгершілік ережелерін, диалектикалық дамудың негізгі заңдары мен заңдылықтарын білуде, практикада негізгі түсініктер мен заңдарды қолдана білуде; БҚ 2. Саяси жүйе және саяси тәртіп, саясатқа деген адамдардың көзқарасы жайлы түсінігін болуде; БҚ 3. Экономиканың негізі жайлы жалпы ережені білуде, экономика негіздерін, елдегі	Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы: - медициналық мекемелердің түрлерін және ондағы жұмысты ұйымдастыру негізін; - медициналық мекемелерді санитария-эпидемиологиялық тәртіппен қамтамасыз ету ерекшеліктерін; - науқасты күтудің негізгі ережелерін; - медициналық қызметкер мен науқастың қарым-қатынас принциптерін;

Тема 9.1 Лабораторные методы исследования крови, мочи, кала и мокроты

Исследование крови: клиническое, биохимическое. Исследования мочи: клинические и бактериологические. Исследование кала: клинические и бактериологические. Исследование мокроты.

Практическое занятие: Забор крови из вены. Показания к исследованию мочи. Показания к исследованию кала. Исследование мокроты общий клинический и бактериологический (посев мокроты с определением микрофлоры и чувствительности её к антибиотикам), бактериоскопический (микробактерия туберкулеза, атипические клетки). Показания и противопоказания.

Тема 9.2 Рентгенологические и эндоскопические методы исследования

Рентгенологические методы исследования легких и сердца, желудочно-кишечного тракта и почек. Показания и противопоказания к исследованию. Методы исследования. Понятие об эндоскопическом методе исследования. Показания и противопоказания к исследованию. Методы исследования.

Практическое занятие: Подготовка пациента к рентгенологическому и эндоскопическому исследованию. Участие медицинской сестры при проведении исследования.

Раздел 10. Терминальное состояние

Темы 10.1 и 10.2 Терминальное состояние. Сердечно-лёгочная реанимация

Понятие о терминальном состоянии пациента. Стадии терминального состояния и их основные клинические проявления.

Сердечно-легочная реанимация. Признаки клинической и биологической смерти. Понятие о реанимации.

Практическое занятие: Наблюдение и уход за пациентом при терминальных состояниях. Объем и очередность элементарной сердечно-лёгочной реанимации. Техника проведения искусственной вентиляции легких и непрямого массажа сердца. Клиническая и биологическая смерть. Правила обращения с трупом.

Раздел 11. Зачетное занятие

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета «Введение в клинику», направлен на формирование у обучающегося знаний, умений и навыков по уходу за больными (см. ГОСО, образовательную программу). Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 12 человек.

Для совершенствования практических навыков предусмотрена учебно-производственная практика по дисциплине. Программа предоставляет право вносить обоснованные изменения и дополнения в формы, организацию, содержание, методы обучения. Для совершенствования практических навыков предусмотрена производственное обучение по дисциплине. При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

Практическое занятие: Обеспечение наблюдения за состоянием пациента. Обеспечение соблюдения диеты, достаточного приема жидкости. Обеспечение соблюдения тщательной личной гигиены и кожи промежности. Обеспечение регистрации частоты, характера количества стула. Обеспечение подкладным судном, калоприемником. Обеззараживание выделений. Оказание помощи при рвот. Применение пузыря со льдом. Обеспечение постановки газоотводной трубки и клизм. Обеспечение приема лекарственных препаратов по назначению врача. Помощь при рвоте, промывание желудка. Понятие о рвоте. Характеристика рвотных масс. Оказание помощи при рвоте активным и пассивным пациентам. Инструментарий. Методы обеззараживания рвотных масс и инструментария. Показания и противопоказания к промыванию желудка. Методика проведения процедуры активным и пассивным пациентам. Инструментарий и способы его обработки.

Тема 8.4 Клизмы. Исследование желудочного содержимого, исследование дуоденального содержимого

Клизмы. Понятие «клизма». Виды и цели постановки клизм. Показания и противопоказания к постановке очистительной и сифонной клизмы. Исследование желудочного содержимого. Исследование дуоденального содержимого. Цели: лечебная и диагностическая. Показания и противопоказания.

Практическое занятие: Виды клизмы: опорожнительные (очистительная, сифонная, послабляющая: масляная, гипертоническая), лекарственные (микроклизма, капельная). Показания и противопоказания. Оснащение. Методика проведения клизм. Обработка инструментария. Методика проведения исследования желудочного и дуоденального содержимого. Инструментарий, оборудование для проведения процедуры. Инструментарий и оборудование для проведения процедуры. Хранения и транспортировка материала. Выписка направления. Обработка инструментария.

Тема 8.5 Наблюдение и уход за пациентом при нарушении функции мочевыделительной и эндокринных систем

Проявления нарушения функции мочевыделительной системы: острая задержка мочи, недержание мочи, отеки, дизурия, полиурия, анурия, олигурия, гематурия, полиакиурия. Проявление нарушения функции эндокринных органов: повышение артериального давления, пиодермия, фурункулез, сухость и влажность кожных покровов, повышенная жажда, полифагия, полиурия, зуд в половых органах, трофические нарушения и снижение чувствительности кожи стоп, снижение зрения.

Практическое занятие: Помощь при острой задержке мочи. Катетеризация мочевого пузыря, промывания мочевого пузыря. Взятие мочи на исследование. Виды катетеров. Особенности катетеризации мочевого пузыря мужчин и женщин. Обработка инструментария.

Измерение АД, контроль пульса. Обеспечение наблюдения за состоянием пациента, ухода за кожей и слизистыми, соблюдения диеты, достаточного приема жидкости. Контроль диуреза и веса. Обеспечение и соблюдения тщательной личной гигиены. Обеспечение приема лекарственных препаратов по назначению врача.

Раздел 9 Забор материала и подготовка пациента для лабораторных и инструментальных исследований

және шетелдегі экономикалық жағдайларды меңгеруде; БҚ 4. Қазіргі компьютерлік технологиялар жайлы және оларды қазіргі медицинада қолдану жайлы түсінігі болуда, кәсіптік іс-әрекетте қазіргі ақпараттық технологияларды қолдана білуде; БҚ 5. Рецепт жазуда, грек-латын терминдерінің мағынасын түсінуде, дәрілік заттардың фармакодинамикасы мен фармакокинети-касының жалпы заңдылықтарын білуде; БҚ 6. Өмірдің пайда болуы және дамуының жалпы заңдылықтарын, тіндер жасушаларының қызметін және құрылымын, ағзалар мен жүйелердің қалыпты және патологиялық жағдайларын білуде; БҚ 7. Тұқым қуалайтын аурулардың түрлерін және айқындау әдістерін меңгеруде және клиникалық пәндерді өту кезінде алған білімдерін қолдана білуде; БҚ 8. Аурудың пайда болуындасы, дамуындағы, нәтижесіндегі себептердің және организмнің жауап қайтару қасиетінің рөлі және адам денесіндегі барлық ағзалар мен тіндердің құрылымын және олардың орналасуын, негізгі атқаратын қызметтерін білуде және алған білімдерін клиникалық практикада қолдана білуде; БҚ 9. Жас кезеңдеріне байланысты адам физиологиясын білуде және оларды арнайы пәндерде қолдана білуде; БҚ 10. Патологиялық реакциялардың сипатын анықтауда, микропрепараттар бойынша әртүрлі патологиялық үрдістерді микроскопиялық зерттеуде және салыстыру тәсілдерін игере білуде; БҚ 11. Микробтардың, вирустардың табиғатын, олардың инфекциялық үрдістердің дамуындағы маңызын, инфекциялық бақылау және медициналық мекемелердегі медицина қызметкерлерінің инфекциялық қауіпсіздігін білуде;	- дәрі-дәрмектерді енгізу жолдары мен әдістерін; - мейірбикелік іс-әрікеттерді және ем-шараларды жүргізудің мақсатын, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, іс-әрекеттің алгоритмін. - зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерін; - «Мейірбикелік үрдіс» туралы түсінікті; - «Мейірбикелік үрдістің» кезеңдерін; - дәрігерге дейінгі жедел көмек көрсету ережелерін білуі тиіс ; - медициналық мекемелердің бөлімдерінде мейірбикенің жұмысын ұйымдастыруды; - медициналық мекемелерде жұқпалы аурулар қауіпсіздігінің қамтамасыз етуді; - емдік тамақтандыруды ұйымдастыруды; - халі нашар науқастарды тамақтандыруды; - науқастың функциональды жағдайын бағалауды; - физиотерапиялық емшараларды жүргізуді; - халі нашар науқастарға гигиеналық емшараларды жүргізуді; - халі нашар науқастарға күтім жүргізуді; - науқасты күткенде және оның жан ұясымен қарым-қатынаста болғанда коммуникативтік дағдыларды қолдауды; - дәрі-дәрмектерді энтеральды, сыртқа, ингаляциялық және парентеральды әдістермен енгізуді;
--	---

Кәсіптік: КҚ 1. Ағзалар мен жүйелер қызметіндегі бұзылыстардың негізгі симптомдары мен синдромдарын білуде, науқастарды зертханалық және аспапты тексеру әдістеріне дайындай білуде; КҚ 2. Ересектер мен балаларға дәрігерге дейінгі және білікті медициналық шұғыл көмек көрсетуде; КҚ 3. Науқастармен, науқастың туған-туыстарымен, әлеуметтік қызмет өкілдерімен және қызметтестермен тиімді қарым-қатынас қалыптастыруда және оны дамытуда; КҚ 4. Шиеленістерді шеше білуде, коммуникативті дағдыларды игеруде, алған білімдерін күнделікті өмірде және кәсіптік жұмыста қолдана білуде, науқастармен, олардың туыскандарымен, қызметтестермен сұхбаттасу кезінде этико-деонтология негіздерін сақтауда; Арнайы: АҚ 1. Күтім жасау бойынша барлық іс-әрекеттерді өздігінше орындай білуде, нормативті және медициналық құжаттамаларды рәсімдеуде; АҚ 2. Дәрігер тағайындаған емдік, диагностикалық, алдын-алу шараларын орындай білуде; АҚ 3. Науқаста дәрілік заттардың әсерін бақылауда, дәрілерден уланған кезде дәрігерге дейінгі көмек көрсете білуде; АҚ 4. Контрацепция әдісімен отбасын құруды жоспарлау бойынша кеңес жүргізе білуде құзырлы болуы тиіс.	- зертханалық және аспаптық әдістермен зерттеуге науқасты дайындауды; - биологиялық материалды зертханаға зерттеу үшін жинауды; - әртүрлі жүйелер мен ағзалардың қызметі бұзылған науқасты бақылауда және күтуде; - жедел жағдайларда науқасқа дәрігерге дейін жедел көмек көрсетуді үйреніп алуы қажет.
---	---

Показания и противопоказания для постановки внутримышечной инъекции. Анатомические места постановки этих инъекций у человека.

Практическое занятие: Методика выполнения внутримышечной инъекций. Набор лекарств из ампулы, флакона. Разведение и набор антибиотиков. Сроки хранения приготовленных растворов антибиотиков. Расчет дозы инсулина. Набор инсулина в шприц.

Тема 7.4 Алгоритм выполнения внутривенной инъекции, забора крови из вены, внутривенных капельных вливаний и пункций. осложнения инъекции

Показания и противопоказания для венепункции и постановки внутривенной инъекции. Постинъекционные осложнения. Причины, признаки, профилактика и лечение.

Практическое занятие: Техника выполнения внутривенной инъекций. Забор крови из вены: донорский, для лабораторных исследований, кровопускания. Монтаж капельной системы. Техника внутривенных капельных вливаний. Подготовка к инъекции рабочего места медицинской сестры, инструментария, рук медицинской сестры и пациента. Обработка использованного инструментария. Контроль за процедурой и состоянием пациента. Методика проведения пункций. Цели проведения пункций. Перечень оснащения и санитарно-эпидемиологические требования к нему. Объем мероприятий по подготовке пациента к пункции. Роль медицинской сестры во время проведения пункции. Наблюдение и уход за пациентом после пункции. Постинъекционные осложнения. Причины, признаки, профилактика и лечение.

Раздел 8 Наблюдение и уход за пациентом при нарушении функции различных систем организма

Тема 8.1 Наблюдение и уход при нарушении функции дыхания. Оксигенотерапия

Понятие оксигенотерапии. Показания.

Практическое занятие: Придание положения, облегчающего состояние пациента. Обеспечение ингаляции увлажненным кислородом или доступа свежего воздуха. Обеспечение карманным ингалятором, индивидуальной плевательницей. Проведение визуального осмотра мокроты.

Тема 8.2 Наблюдение и уход при нарушении функции сердечно-сосудистой системы

Проявления нарушения функции сердечно-сосудистой системы: одышка, удушье, боли в области сердца, сердцебиение, перебои в работе сердца, периферические отеки, асцит, резкое повышение и снижение АД, обморок.

Практическое занятие: Измерение АД, контроль пульса. Наблюдение за состоянием пациента. Контроль диуреза и веса. Придание положения, облегчающего состояние пациента. Обеспечение ингаляции увлажненным кислородом или доступа свежего воздуха. Обеспечение приема лекарственных препаратов по назначению врача.

Тема 8.3 Наблюдение и уход при нарушении функций органов пищеварения

Проявления нарушения функции пищеварительной системы: боли в животе, тенезмы, желудочная диспепсия: изжога, дисфагия, отрыжка, нарушение аппетита, тошнота, рвота, рвота «кофейной гущей»; кишечная диспепсия: понос, запор, метеоризм, недержание кала; дефекационный стул «мелена».

чебный эффект. Показания и противопоказания к применению грелки и пузыря со льдом. Понятие гирудотерапии. Показания и противопоказания.

Практическое занятие: Методика, возможные осложнения и техника безопасности при проведении простейших физиотерапевтических процедур. Применение медицинских пиявок. Утилизация использованных пиявок.

Понятие и виды водолечения. Показания и противопоказания. Показания и противопоказания к применению озокерита, парафина.

Методика проведения процедур: местные и общие, температура и состав воды. Методика, возможные осложнения и техника безопасности при проведении озокерита и парафина.

Раздел 7 Выписка, хранение и применение лекарственных средств

Тема 7.1 Выписка, хранение и применение лекарственных средств

Основные группы лекарственных средств: выписка, раздача, хранение. Правила выписывания лекарственных средств из аптеки в лечебные отделения ЛПО. Правила хранения и учета наркотических, психотропных и сильнодействующих средств. Энтеральный и ингаляционный способы приема лекарственных средств. Наружный способ введения лекарственных средств.

Практическое занятие: Энтеральный способ приема лекарственных средств: пероральные, сублингвальный, ректальный, трансбуккальный. Ингаляционный способ. Преимущества и недостатки. Форма лекарственных веществ, применяемых при энтеральном и ингаляционном способах введения. Методика введения. Инструментарий, используемых для введения, и санитарно-эпидемиологические требования к нему. Контроль за приемом лекарственных средств.

Наружный способ введения лекарственных средств: втирание, смазывание, применение лечебного пластыря, присыпки, примочки, закапывание капель и закладывание мази в ухо, нос, глаза. Преимущества и недостатки. Методика наружного применения лекарственных средств.

Тема 7.2 Парентеральное введение лекарственных препаратов. Алгоритм выполнения внутрикожных, подкожных инъекций

Суть, виды и преимущества парентерального способа введения лекарств. Правила асептики и антисептики при проведении инъекции.

Практическое занятие: Парентеральный путь введения лекарственных средств. Алгоритм введения лекарственных средств в организм. Преимущества и недостатки. Значение предстерилизационной очистки и стерилизации шприцев и игл. Виды шприцев и игл, правила обращения. Правила асептики и антисептики при проведении инъекции. Санитарно-эпидемиологический режим процедурного кабинета, виды уборки. Понятие «красная черта». Требования к личной гигиене, спецодежде медицинской сестры. Методика выполнения внутрикожной, подкожной инъекций. Показания и противопоказания для постановки внутрикожной и подкожной инъекций. Анатомические места постановки этих инъекций у человека. Подготовка к инъекциям рабочего места медицинской сестры, инструментария, рук медицинской сестры и кожи пациента. Техника выполнения внутрикожной и подкожной инъекций. Обработка использованного инструментария.

Тема 7.3 Алгоритм выполнения внутримышечных инъекций. Разведение антибиотиков. Расчет дозы инсулина

3 Пәnniң тақырыптық жоспары мен мазмұны

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспары

№ р/с	Күндізгі оқыту нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)	
	Бөлімдер мен тақырыптардың атауы	Теория
II курс IV семестр		
	1 бөлім. Кіріспе	2
1	1.1 тақырып Мейірбике ісінің философиясы. Кәсіптік этика мен деонтология	2
	2 бөлім. Қауіпсіз ауруханалық орта. Инфекциялық қауіпсіздік. Инфекциялық бақылау	6
2	2.1 тақырып ЕПҰ негізгі түрлері. Аурухана ішіндегі инфекция мәселелері. ЕПҰ-дағы санитария-эпидемиологиялық режим	2
3	2.2 тақырып Дезинфекция. Емдеу бөлмелерін тазарту түрлері	2
4	2.3 тақырып Медициналық құрал – жабдықтарды залалсыздандыруға дейін тазарту	2
	3 бөлім Науқасты қабылдау және санитариялық тазарту	2
5	3.1 тақырып Қабылдау бөлімшесінің құрылымы мен негізгі қызметтері. Дене биомеханикасы. Науқасты тасымалдау	2
	4 бөлім Науқастың жеке басының тазалығы	2
6	4.1 тақырып Науқастың жеке басының тазалығы	2
	5 бөлім Пациенттерді тамақтандыру	2
7	5.1 тақырып Пациенттерді тамақтандыру	2
	6 бөлім Қарапайым физиотерапия	2
8	6.1 тақырып Қарапайым физиотерапия	2
	7 бөлім Дәрілік заттарды жаздырып алу, сақтау, қолдану түрлері	4
9	7.1 тақырып Дәрілік заттарды жаздырып алу, сақтау, қолдану түрлері	2
10	7.2 тақырып Бұлшықетке дәрі енгізу алгоритмі. Антибиотиктерді араластыру. Инсулин мөлшерін есептеу	2
	8 бөлім Организмнің әртүрлі жүйелері қызметінің бұзылуы кезінде науқастарға күтім жасау және бақылау жүргізу	8
11	8.1 тақырып Тыныс алу ағзаларының қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу. Оксигенотерапия	2
12	8.2 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесінің қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу	2
13	8.3 тақырып Асқорыту ағзаларының қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу	2

14	8.4 тақырып Зәр шығару және эндокринді жүйелердің қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу	2
	9 бөлім Зертханалық және аспаптық зерттеуге материал алу және науқасты дайындау	4
15	9.1 тақырып Қанды, зәрді, нәжісті және қақырықты зерттеудің зертханалық әдістері	2
16	9.2 тақырып Рентгенологиялық және эндоскопиялық зерттеу әдістері	2
	10 бөлім Терминалды жағдай	2
17	10.1 тақырып Терминалды жағдай туралы түсінік. Жүрек-өкпе реанимациясы	2
18	11 бөлім Сынақ сабағы	2
	Барлығы:	36

3.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспары

№ р/с	Күндізгі оқыту нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)	
	Бөлімдер мен тақырыптардың атауы	Практика
III курс V семестр		
	2 бөлім Қауіпсіз ауруханалық орта. Инфекциялық қауіпсіздік. Инфекциялық бақылау	14
1	2.1 тақырып ЕПҰ негізгі түрлері. Аурухана ішіндегі инфекция мәселелері. ЕПҰ-дағы санитария-эпидемиологиялық режим	4
2	2.2 тақырып Дезинфекция. Емдеу бөлмелерін тазалау түрлері	4
3	2.3 тақырып Медициналық құрал – жабдықтарды залалсыздандыруға дейін тазарту	4
4	2.4 тақырып Залалсыздандыру. ОЗБ	2
	3 бөлім Науқасты қабылдау және санитариялық тазарту	4
5	3.1 тақырып Қабылдау бөлімшесінің құрлымы мен негізгі қызметтері. Дене биомеханикасы. Науқасты тасымалдау	4
	4 бөлім Науқастың жеке басының тазалығы	4
6	4.1 тақырып Науқастың жеке басының тазалығы	4
	5 бөлім Пациенттерді тамақтандыру	4
7	5.1 тақырып Пациенттерді тамақтандыру	4
	6 бөлім Қарапайым физиотерапия	4
8	6.1 тақырып Қарапайым физиотерапия	4
	Барлығы:	30

ка к стерилизации. Размещение материала для стерилизации в сухожаровом шкафу, биксе. Режим стерилизации. Контроль режима стерилизации. Техника безопасности при проведении стерилизации. Сроки сохранения стерильности и условия хранения стерильного материала.

Раздел 3 Прием и санитарная обработка пациента

Тема 3.1 Устройство и основные функции приемного отделения

Санитарно-эпидемиологический режим приемного отделения. Устройство и основные функции приемного отделения. Организация работы приемного отделения.

Биомеханика тела. Транспортировка пациента.

Понятие о биомеханике тела. Перемещение пациента в постели. Лечебно – охранительный режим. Режим активности пациента: строгий постельный, постельный, палатный, свободный (активный). Положение пациента в постели: активное, пассивное, вынужденное (ортопноз, колено-локтевое).

Практическое занятие: Организация работы приемного отделения. Прием и регистрация пациентов палатных и экстренных. Осмотр, антропометрия. Санитария обработка пациента: полная (ванна, душ), частичная (обмывание, обтирание). Санобработка при выявлении педикулеза. Ведение медицинской документации по новой форме.

Транспортировка пациента в лечебное отделение на: кресле-каталке, каталке, носилках, руках, лифте, самостоятельно. Различные положения пациента в постели: положение Фаулера, Симса, положение на спине, на животе, боку.

Раздел 4 Личная гигиена пациента

Тема 4.1 Личная гигиена пациента

Уход за кожей. Гигиенические требования к коже пациента. Патологические изменения на коже пациента. Профилактика возникновения и лечение этих изменений.

Практическое занятие: Смена постельного и нательного белья. Способы, показания алгоритмы действия. Виды мочеприемников. Очистительная клизма. Работа в отделениях, смена постельного белья первым и вторым способом. Подача и дезинфекция суден и мочеприемников. Уход за глазами, ушами, носовой, ротовой полостями. Уход за ногами, волосами. Подмывание пациента.

Раздел 5 Питание больного

Тема 5.1 Питание больного

Организация лечебного питания в ЛПО. Характеристика лечебных диет.

Практическое занятие: Правила транспортировки, хранения и раздачи готовой пищи. Заполнение документации для получения питания. Помощь тяжелобольным при кормлении. Контроль за передачами посетителей. Инструментарий для проведения искусственного кормления. Подготовка пациента и инструментария к кормлению. Техника проведения кормления. Обработка предметов ухода, использованных при кормлении. Организация кормления активных и пассивных пациентов. Искусственное кормление пациента через гастростому, зонд, прямую кишку. Парентеральное питание.

Раздел 6 Простейшая физиотерапия

Тема 6.1 Простейшая физиотерапия

Понятие о простейших физиотерапевтических процедурах. Виды, воздействия, ле-

Тема 2.1 Основные типы ЛПО. Проблемы внутрибольничной инфекции. Санитарно-эпидемиологический режим в ЛПО

Общие санитарные требования к содержанию помещений. Основные виды медицинской помощи, медицинские организации. Структура и организация работы медицинских организаций, требования к содержанию помещений. Санитарно-противоэпидемический режим в отделениях медицинских организаций.

Практическое занятие: Знакомство с организацией работы стационара, поликлиник, с санитарными требованиями по содержанию помещений. Работа централизованных стерилизационных отделений (ЦСО). Понятие о внутрибольничной инфекции (ВБИ). Проблема ВБИ, причины возникновения, источники, пути распространения. Действующие приказы, Сан.ПиН. Вопросы профилактики ВБИ. Понятие асептики и антисептики.

Тема 2.2 Дезинфекция. Виды уборок лечебных помещений

Понятие дезинфекции. Виды, способы дезинфекции. Классификация и характеристика основных дезинфицирующих средств. Виды уборок лечебных помещений: палаты, коридора, санузла, ванной. Кратность проведения текущей, заключительной и генеральной уборки.

Практическое занятие: Работа в отделениях медицинских организаций. Знать разведение и соблюдение техники безопасности при приготовлении и работе с дезинфицирующими средствами. Дезинфекция помещений, предметов ухода. Методика приготовления дезинфицирующего раствора. Соблюдение правил техники безопасности при приготовлении и работы с дезинфицирующими средствами. Хранение дезинфицирующих растворов. Виды уборок. Сроки и правила проведения уборки. Проведение влажной уборки помещения. Осуществления текущей, заключительной и генеральной уборки помещения с использованием дезинфицирующих средств. Сохранение и хранение инвентаря.

Тема 2.3 Предстерилизационная очистка инструментов медицинского назначения

Понятие о предстерилизационной очистке. Этапы обработки медицинского инструментария: дезинфекция, предстерилизационная очистка, стерилизация.

Практическое занятие: Приготовление дезрастворов и проведение обработки медицинского инструментария. Кратность использования рабочего дез.раствора и моющего комплекса. Контроль качества предстерилизационной очистки (фенолфталеиновая, амидопириновая, азопирамовая пробы).

Тема 2.4 Стерилизация. ЦСО

Стерильность. Понятие стерилизации. Способы и методы стерилизации: физический (паровая, воздушная), химический (применение химических растворов). Устройство, работа централизованных стерилизационных отделений.

Работа ЦСО. Методы, режимы, правила проведения стерилизации предметов ухода в зависимости от их назначения. Техника безопасности персонала в работе. Понятие о контроле стерильности материала.

Практическое занятие: Работа централизованных стерилизационных отделений. Действующие приказы. Работа в отделениях медицинских организаций. Подготов-

III курс VI семестр		
	7 бөлім Дәрілік заттарды жаздырып алу, сақтау, қолдану түрлері	16
9	7.1 тақырып Дәрілік заттарды жаздырып алу, сақтау, қолдану түрлері	4
10	7.2 тақырып Дәрілерді парентералды жолмен енгізу. Теріге, тері астына дәрі енгізу алгоритмі	4
11	7.3 тақырып Бұлшықетке дәрі енгізу алгоритмі. Антибиотиктерді араластыру. Инсулин мөлшерін есептеу	4
12	7.4 тақырып Венаға дәрі енгізу алгоритмі, венадан қан алу, венаға тамшылатып дәрі құю және венаға жасалынатын пункциялар, дәрі енгізу кезінде туындайтын асқынулар	4
	8 бөлім Организмнің әртүрлі жүйелерінің қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу	10
13	8.1 тақырып Тыныс алу ағзаларының қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу. Оксигенотерапия	2
14	8.2 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесінің қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу	2
15	8.3 тақырып Асқорыту ағзаларының қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу	2
16	8.4 тақырып Клизмалар. Асказан мен ұлтабар құрамын зерттеу	2
17	8.5 тақырып Зәр шығару және эндокринді жүйелердің қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу	2
	9 бөлім Зертханалық және аспаптық зерттеулерге материал алу және науқасты дайындау	4
18	9.1 тақырып Қанды, зәрді, нәжісті және қақырықты зерттеудің зертханалық әдістері	2
19	9.2 тақырып Рентгенологиялық және эндоскопиялық зерттеу әдістері	2
	10 бөлім Терминалды жағдай	6
20	10.1 тақырып Терминалды жағдай	2
21	10.2 тақырып Жүрек-өкпе реанимациясы Сынақ сабағы	4
	Барлығы:	66

3.2. Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 бөлім Кіріспе. Медициналық этика және деонтология

1.1 тақырып Мейірбике ісінің философиясы. Кәсіптік этика мен деонтология.

Медициналық этика және деонтология негізгі принциптерін, алған білімдерін пациенттермен және қызметтестермен қарым-қатынас барысында қолдану. Медициналық мекемелердегі емдік-сақтау режимі. Кәсіптік этика және деонтология туралы түсінік. Пациенттерге психологиялық көмек көрсету және қарым-қатынас машығы.

2 бөлім Қауіпсіз ауруханалық орта. Инфекциялық қауіпсіздік. Инфекциялық бақылау

2.1 тақырып ЕПҰ негізгі түрлері. Аурухана ішіндегі инфекция мәселелері. ЕПҰ-дағы санитария-эпидемиологиялық режим

Бөлмелерге қойылатын жалпы санитариялық талаптар. Медициналық көмек көрсетудің және медициналық ұйымдардың түрлері. Медициналық ұйымдардың құрылымы және олардың жұмысын ұйымдастыру, бөлмелеріне қойылатын талаптар. Медициналық ұйымдардың бөлімшелеріндегі санитариялық-індетке қарсы режим.

Практикалық сабақ: Стационарлар мен емханалардың жұмысымен және жұмыс істеу бөлмелерін таза ұстау бойынша жалпы санитариялық талаптармен танысу. Орталық залалсыздандыру бөлімінің (ОЗБ) жұмысы. Аурухана ішіндегі инфекция (АИ) туралы түсінік. АИ мәселелері, пайда болу себептері, инфекция көздері, таралу жолдары. Қолданыстағы бұйрықтар, Сан.ЕмН. АИ алдын алу шаралары. Асептика және антисептика туралы түсінік.

2.2 тақырып. Дезинфекция. Емдеу бөлмелерін тазалау түрлері

Дезинфекция туралы түсінік. Дезинфекцияның түрлері және әдістері. Негізгі дезинфекциялық ертіңділердің жіктелуі және сипаттамасы. Емдеу бөлмелерін (палаталар, дәліздер, санитариялық бөлмелер, шомылғы бөлмелер) тазарту түрлері. Күнделікті, түпкілікті және соңғы тазарту өткізу жиілігі.

Практикалық сабақ: Медициналық мекемелердің бөлімшелерінде жұмыс істеу. Дезинфекциялық ертіңділерді дайындау және қолдану, дезинфекциялық ертіңділермен жұмыс істегенде қауіпсіздік техникасын сақтау. Бөлмелерді және күтім жасайтын құралдарды дезинфекциялау. Дезинфекциялық ертіңділерді дайындау әдістемесі. Дезинфекциялық ертіңділерді дайындағанда және олармен жұмыс істегенде техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтау. Дезинфекциялық ертіңділерді сақтау. Жиыстыру түрлері. Жиыстыруды жүргізу уақыты және тәртібі. Бөлмелерді жуу. Бөлмелерде дезинфекциялық ертіңділерді қолдана отырып күнделікті, ағымды және түпкілікті жиыстыру. Бұйымдарды күту және сақтау.

2.3 тақырып. Медициналық құрал – жабдықтарды залалсыздандыруға дейін тазарту

Медициналық құрал – жабдықтарды залалсыздандыруға дейін тазарту туралы түсінік.

Медициналық құралдарды тазарту кезендері: дезинфекция, залалсыздандыруға дейін тазарту, залалсыздандыру.

Практикалық сабақ: Дезинфекциялық ертіңділерді дайындау және медициналық

11	Тема 7.3 Алгоритм выполнения внутримышечных инъекции. Разведение антибиотиков. Расчет дозы инсулина	4
12	Тема 7.4 Алгоритм выполнения внутривенной инъекции, забора крови из вены, внутривенных капельных вливаний и пункций. осложнения инъекции	4
	Раздел 8. Наблюдение и уход за пациентом при нарушении функции различных систем организма	10
13	Тема 8.1 Наблюдение и уход за пациентом при нарушении функции органов дыхания. Оксигенотерапия	2
14	Тема 8.2 Наблюдение и уход за пациентом при нарушении функции сердечно-сосудистой системы	2
15	Тема 8.3 Наблюдение и уход за пациентом при нарушении функции органов пищеварения	2
16	Тема 8.4 Клизмы. Исследование желудочного содержимого, исследование дуоденального содержимого	2
17	Тема 8.5 Наблюдение и уход за пациентом при нарушении функции мочевогоделительной и эндокринных систем	2
	Раздел 9. Забор материала и подготовка пациента для лабораторных и инструментальных исследований	4
18	Тема 9.1 Лабораторные методы исследования крови, мочи, кала и мокроты	2
19	Тема 9.2 Рентгенологические и эндоскопические методы исследования	2
	Раздел 10. Терминальное состояние	6
20	Тема 10.1 Терминальное состояние	2
21	Тема 10.2 Сердечно-легочная реанимация Зачетное занятие	4
	Итого:	66

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Введение. Медицинская этика и деонтология

Тема 1.1 Философия сестринского дела. Профессиональная этика и деонтология

Знание основных принципов медицинской этики и деонтологии, применение полученных знаний при общении с пациентами и взаимоотношениях с медработниками. Лечебно-охранительный режим в медицинской организации. Понятие о профессиональной этике и деонтологии. Психологическая поддержка пациентов, навыки общения.

Раздел 2 Безопасная больничная среда. Инфекционная безопасность. Инфекционный контроль

	Раздел 10 Терминальное состояние	2
17	Тема 10.1 Понятие о терминальном состоянии. Сердечно-легочная реакция	2
18	Раздел 11 Зачетное занятие	2
	Итого:	36

3.2 Тематический план практических занятий

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)	
	Наименование разделов и тем	Практика
	III курс V семестр	
	Раздел 2 Безопасная больничная среда. Инфекционная безопасность. Инфекционный контроль	14
1	Тема 2.1 Основные типы ЛПО. Проблемы внутрибольничной инфекции. Санитарно-эпидемиологический режим в ЛПО	4
2	Тема 2.2 Дезинфекция. Виды уборок лечебных помещений	4
3	Тема 2.3 Предстерилизационная очистка инструментов медицинского назначения	4
4	Тема 2.4 Стерилизация. ЦСО	2
	Раздел 3 Прием и санитарная обработка пациента	4
5	Тема 3.1 Устройства и основные функции приемного отделения. Биомеханика тела. транспортировка пациента	4
	Раздел 4 Личная гигиена пациента	4
6	Тема 4.1 Личная гигиена пациента	4
	Раздел 5 Питание больного	4
7	Тема 5.1 Питание больного	4
	Раздел 6 Простейшая физиотерапия	4
8	Тема 6.1 Простейшая физиотерапия	4
	Итого:	30
	III курс VI семестр	
	Раздел 7. Выписка, хранение и пути применения лекарственных средств	16
9	Тема 7.1 Выписка хранение и применение лекарственных средств	4
10	Тема 7.2 Парентеральное введение лекарственных препаратов. Алгоритм выполнения внутрикожных, подкожных инъекций	4

құралдарды тазарту әдістері. Жұмыста дезинфекциялық ерітіндіні және жуатын заттар жиынтығын қолдану жиілігі. Залалсыздандыру алдында тазарту сапасын бақылау (фенолфталеин, амидопирин, азоксипирам сынамалары).

2.4 тақырып Залалсыздандыру. ОЗБ

Залалсыздандыру. Залалсыздандыру туралы түсінік. Залалсыздандыру әдістері мен тәсілдері: физикалық (бу, ауа), химиялық (химиялық ерітінділерді қолдану). Орталық залалсыздандыру бөлімінің (ОЗБ) құрылымы мен қызметі.

ОЗБ жұмысы. Күтім жасайтын құралдарды қолданылуына байланысты дезинфекциялау және залалсыздандыру тәртібі мен әдістері. Жұмыс барысында қызметкерлердің техникалық қауіпсіздік ережелерін сақтауы. Материалдардың залалсыздығын бақылау туралы түсінік.

Практикалық сабақ: Орталық залалсыздандыру бөлімінің (ОЗБ) жұмысы. Қолданыстағы бұйрықтар. Медициналық мекемелердің бөлімдерінде жұмыс істеу. Залалсыздандыруға дайындау. Залалсыздандыру үшін құрғақ-ыстық шкафқа, бикске заттарды салу. Залалсыздандыру режимі және оны бақылау. Залалсыздандыру кезінде техникалық қауіпсіздікті сақтау. Залалсыздандырылған заттарды сақтау мерзімі және залалсыздандырылған материалды сақтау жағдайлары.

3 бөлім Науқасты қабылдау және санитариялық тазарту

3.1 тақырып Қабылдау бөлімінің құрылымы мен негізгі қызметтері

Қабылдау бөлімінің санитариялық – эпидемиологиялық режимі. Қабылдау бөлімінің құрылымы және оның негізгі қызметтері. Қабылдау бөлімінің жұмысын ұйымдастыру.

Дене биомеханикасы. Науқасты тасымалдау

Биомеханика туралы түсінік. Науқастың төсектегі қозғалысы. Емдеу-сақтау режимі. Науқастың белсенділігі: қатаң төсектік, төсектегі, палаталық, еркін (белсенді). Науқастың төсектегі қалпы: белсенді, енжар, мәжбүрлі (ортопное, тізелеп отыру).

Практикалық сабақ: Қабылдау бөлімінің жұмысын ұйымдастыру. Жоспарлы және шұғыл науқастарды қабылдау және тіркеу. Қарап тексеру, антропометрия. Науқастарды санитариялық тазарту: толығымен (шомылғы, себезгі), жартылай (шайыну, ысқылау). Педикулез анықталған кезде санитариялық тазарту. Жаңа формадағы медициналық құжаттамаларды жүргізу.

Емдеу бөлімшелеріне науқасты тасымалдау: кресло-қоларбада, қоларбада, зембілде, қолмен көтеріп, лифтіде тасымалдау, өздігінен жүру. Науқастың төсектегі қалпы: Фаулер, Симс қалпы, арқасымен, ішімен, бүйірімен жату.

4 бөлім Науқастың жеке басының тазалығы

4.1 тақырып Науқастың жеке басының тазалығы

Тері күтімі. Науқастың терісіне қойылатын гигиеналық талаптар. Науқастың терісіндегі патологиялық өзгерістер. Бұл өзгерістер дамуының алдын-алу және емдеу.

Практикалық сабақ: Іш киімдер мен төсеніштерді ауыстыру. Өрекет ету алгоритмінің көрсетімдері мен тәсілдері. Зәрсауыттың түрлері. Тазарту клизмасы. Бөлімдерде жұмыс істеу, төсектерін алғаш және қайталап ауыстыру. Дәретсауыт пен нәжіссауытты беру және оларды дезинфекциялау. Көз, құлақ, мұрын, ауыз қуыстарына күтім жасау. Аяқтарға, шашқа күтім жасау. Науқастарды жуындыру.

5 бөлім Науқастарды тамақтандыру

5.1 тақырып Науқастарды тамақтандыру

ЕПҰ-да емдік тамақтандыруды ұйымдастыру. Емдәмдердің сипаттамасы.

Практикалық сабақ: Дайын тамақтарды тасымалдау, сақтау және тарату ережесі. Тамақты қабылдау үшін құжаттарды толтыру. Халі нашар науқастарға тамақ беру. Науқастарға сырттан әкелінетін тамақтарға бақылау жүргізу. Жасанды тамақтандыруды өткізуге арналған құралдар. Науқасты тамақтандыруға және тамақ беретін заттарды дайындау. Тамақтандыру техникасы. Тамақтандыру кезінде қолданылған ыдыстарды тазалау. Белсенді және енжар науқастарды тамақтандыруды ұйымдастыру. Науқасты жасанды тамақтандыру, гастростом, сүңгі, тікішек арқылы тамақтандыру. Парентеральды тамақтандыру.

6 бөлім Қарапайым физиотерапия

6.1 тақырып Қарапайым физиотерапия

Қарапайым физиотерапиялық емшаралар туралы түсінік. Түрлері, әсер етуі, емдік қасиеттері. Жылытқыны және мұз салынған қапшықты қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Гирудотерапия туралы түсінік. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Практикалық сабақ: Қарапайым физиотерапиялық емшараларды өткізу әдістемесі, туындайтын асқынулар және қауіпсіздік ережелерін сақтау. Медициналық сүліктерді қолдану. Пайдаланған сүліктерді жою.

Сумен емдеу туралы түсінік және оның түрлері. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Озокеритті, балауызды қолдану көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Емшараны өткізу әдістемесі: жергілікті және жалпы, су температурасы мен құрамы. Озокеритті, балауызды қолдану әдістері, туындайтын асқынулар және қауіпсіздік ережелерін сақтау.

7 бөлім Дәрілік заттарды жаздырып алу, сақтау, қолдану түрлері

7.1 тақырып Дәрілік заттарды жаздырып алу, сақтау, қолдану түрлері

Дәрілік заттардың негізгі топтары, оларды жаздыртып алу, тарату, сақтау, қолдану түрлері. ЕПҰ емдеу бөлімшелеріне дәріханадан дәрілерді жаздырып алу ережелері. Наркотикалық, психотропты және әсері күшті дәрілік заттарды сақтау және есепке алу ережелері. Дәрілік заттарды қолданудың энтеральды және ингаляциялық әдістері. Сыртқа қолданылатын дәрілік заттар.

Практикалық сабақ: Дәрілік заттарды қолданудың энтеральды тәсілдері: пероральды, сублингвалық, ректальды, трансбуккальды. Ингаляциялық тәсіл. Артықшылықтары мен кемшіліктері. Энтеральды және ингаляциялық тәсілдермен енгізуде қолданылатын дәрілік заттардың түрлері. Енгізу әдістемесі. Енгізу үшін қолданылатын аспаптар, оларға қойылатын санитариялық эпидемиологиялық талаптар. Дәрілік заттарды қабылдауды бақылау.

Сыртқа қолданылатын дәрілік заттарды қолдану тәсілі: сылап сіндіру, жағу, емдік пластырды қолдану, сеппелер, дымқылдау, құлаққа, мұрынға және көзге тамшыларды тамызу және дәрілік майларды (майдәрі) жағу. Артықшылықтары мен кемшіліктері. Сыртқа қолданылатын дәрілік заттарды пайдалану әдістемесі.

	Раздел 2 Безопасная больничная среда. Инфекционная безопасность. Инфекционный контроль	6
2	Тема 2.1 Основные типы ЛПО. Проблемы внутрибольничной инфекции. Санитарно-эпидемиологический режим в ЛПО	2
3	Тема 2.2 Дезинфекция. Виды уборок лечебных помещений	2
4	Тема 2.3 Предстерилизационная очистка инструментов медицинского назначения	2
	Раздел 3 Прием и санитарная обработка пациента	2
5	Тема 3.1 Устройства и основные функции приемного отделения. Биомеханика тела. Транспортировка пациента	2
	Раздел 4 Личная гигиена пациента	2
6	Тема 4.1 Личная гигиена пациента	2
	Раздел 5 Питание больного	2
7	Тема 5.1 Питание больного	2
	Раздел 6. Простейшая физиотерапия	2
8	Тема 6.1 Простейшая физиотерапия	2
	Раздел 7 Выписка, хранение и пути применения лекарственных средств	4
9	Тема 7.1 Выписка хранение и применение лекарственных средств	2
10	Тема 7.2 Алгоритм выполнения внутримышечных инъекции. Разведение антибиотиков. Расчет дозы инсулина	2
	Раздел 8 Наблюдение и уход за пациентом при нарушении функции различных систем организма	8
11	Тема 8.1 Наблюдение и уход при нарушении функции органов дыхания. Оксигенотерапия	2
12	Тема 8.2 Наблюдение и уход при нарушении функции сердечно-сосудистой системы	2
13	Тема 8.3 Наблюдение и уход при нарушении функции органов пищеварения	2
14	Тема 8.4 Наблюдение и уход при нарушении функции мочевыделительной и эндокринных систем	2
	Раздел 9 Забор материала и подготовка пациента для лабораторных и инструментальных исследований	4
15	Тема 9.1 Лабораторные методы исследования крови, мочи, кала и мокроты	2
16	Тема 9.2 Рентгенологические и эндоскопические методы исследования	2

Профессиональными: ПК 1. Знать основные симптомы и синдромы нарушений функций систем и органов, владеть методикой подготовки пациентов к лабораторным, функциональным и инструментальным методам исследования; ПК 2. Оказывать неотложную доврачебную медицинскую помощь и квалифицированную медицинскую помощь взрослому и детскому населению; ПК 3. Формировать и развивать эффективные взаимоотношения с пациентами, родственниками пациентов, коллегами и представителями социальных служб; ПК 4. Владеть коммуникативными навыками, навыками разрешения конфликтов, применять полученные знания в повседневной жизни и профессиональной деятельности, навыками общения с пациентами, их родственниками, коллегами на основе этико-деонтологических принципов. Специальными: СК 1. Самостоятельно выполнять все манипуляции по уходу, оформлять нормативную и медицинскую документацию МО; СК 2. Выполнять профилактические, лечебные, диагностические мероприятия, назначенные врачом; СК 3. Уметь оценить действие лекарственных средств у конкретного пациента, оказывать доврачебную помощь при лекарственном отравлении; СК 4. Проводить консультации по планированию семьи методом контрацепции;	- проводить забор биологического материала для лабораторных исследований; - осуществлять наблюдение и уход за пациентом при нарушении функций различных органов и систем; - оказывать доврачебную помощь при неотложных состояниях.
--	--

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план лекций

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)	
	Наименование разделов и тем	Теория
	II курс IV семестр	
	Раздел 1 Введение	2
1	Тема 1.1 Философия сестринского дела. Профессиональная этика и деонтология	2

7.2 Дәрілерді парентералды жолмен енгізу. Теріге, тері астына дәрі енгізу алгоритмі

Дәрілік заттарды парентеральды жолмен енгізу әдісінің мәні, түрлері және артықшылықтары. Инъекция өткізу кезінде асептика және антисептиканы сақтау ережелері.

Практикалық сабақ: Дәрілік заттарды парентеральды жолдармен енгізу. Дәрілік заттарды организмге енгізу жолдары. Артықшылықтары мен кемшіліктері. Шприцтер мен инелерді залалсыздандыру алдында тазартудың және залалсыздандырудың маңызы. Шприцтер мен инелердің түрлері, оларды қолдану ережелері. Инъекцияны енгізу кезінде асептика мен антисептиканы сақтау ережелері. Емшаралар жасайтын кабинеттің санитария-эпидемиологиялық режимі, кабинетті жиыстыру түрлері және оларды жүргізу ұзақтығы. «Қызыл сызық» туралы түсінік. Жеке бастың тазалығын сақтауға, мейірбикенің арнаулы жұмыс киіміне қойылатын талаптар. Теріге және тері астына инъекция жасау әдістемесі. Теріге және тері астына инъекция жасау көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Осы инъекцияларды жасаудың анатомиялық нүктелері. Мейірбикенің инъекцияны жасайтын орындарды, аспаптарын, қолын және науқастың терісін дайындау. Теріге және тері астына инъекцияны орындау техникасы. Қолданылған аспаптарды өңдеу.

7.3 тақырып Бұлшықетке дәрі енгізу алгоритмі. Антибиотиктерді араластыру. Инсулин мөлшерін есептеу

Бұлшық етке инъекция жасау көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Осы инъекцияны жасайтын анатомиялық орындар.

Практикалық сабақ: Бұлшықеттерге инъекцияны орындау әдістемесі. Дәрілік заттарды шынысауыттан, флаконнан алу. Антибиотиктерді араластыру және алу. Дайын антибиотик ерітінділерін сақтау мерзімі. Инсулин мөлшерін есептеу. Инсулинді шприцке толтыру.

7.4 тақырып Венаға дәрі енгізу алгоритмі, венадан қан алу, венаға тамшылатып дәрі құю және венаға жасалынатын пункциялар, дәрі енгізу кезінде туындайтын асқынулар

Венапункция және вена ішіне дәрілік заттарды енгізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Инъекциядан кейін туындайтын асқынулар. Себептері, белгілері. Алдын алу және емдеу.

Практикалық сабақ: Вена ішіне инъекция жасау техникасы. Венадан қан алу: донорлық, зертханалық зерттеуге, қан алу. Дәрілік заттарды тамшылатып жіберетін жүйені орнату. Дәрілік заттарды вена ішіне тамшылатып жіберу техникасы. Мейірбикенің инъекцияны жасайтын орындарды, аспаптарды, мейірбике мен науқас қолын дайындау. Қолданылған аспаптарды өңдеу. Емшараларға және науқастың жағдайына бақылау жасау. Пункция жасау әдістемесі. Пункция жасау мақсаты. Жабдықтау тізімі және оларға қойылатын санитария-эпидемиологиялық талаптар. Науқасты пункцияға дайындау бойынша жүргізілетін шаралардың көлемі. Пункция жасау уақытында мейірбикенің атқаратын рөлі. Пункциядан кейін науқастарға бақылау және күтім жасау. Инъекциядан кейін туындайтын асқынулар. Себептері, белгілері, алдын алу және емдеу.

8 бөлім Организмнің әртүрлі жүйелерінің қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу

8.1 тақырып Тыныс алу қызметі бұзылған науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу. Оксигенотерапия

Оксигенотерапия туралы түсінік. Көрсетімдері.

Практикалық сабақ: Науқасты жағдайын жеңілдететін қалыпқа келтіру. Науқасқа ылғалды оттегімен ингаляция жасау немесе таза ауа келуін қамтамасыз ету. Қалталы ингалятормен, жеке түкіргіш ыдыспен қамтамасыз ету. Қақырықты қарап тексеру.

8.2 тақырып Жүрек-қантамыр жүйесінің қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу

Жүрек-қантамыр жүйесінің қызметі бұзылған кездегі көріністер: демікпе, тұншығу, жүрек тұсының ауырсынуы, жүректің соғуы, жүрек ырғағының бұзылуы, шеткі ісінулер, асцит, АҚ құрт жоғарлауы және төмендеуі, естен тану.

Практикалық сабақ: АҚ өлшеу, пульсті бақылау. Науқас жағдайын бақылау. Диурезді және дене салмағын қадағалау. Науқасты жағдайын жеңілдететін қалыпқа келтіру. Науқасқа ылғалды оттегімен ингаляция жасау немесе таза ауа келуін қамтамасыз ету. Дәрігердің тағайындауы бойынша науқастардың дәрілік заттарды қабылдауын қадағалау.

8.3 тақырып Асқорыту ағзаларының қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу

Асқорыту жүйесінің қызметі бұзылған кездегі көріністер: іштің ауыруы, тенезмдер, асқазан диспепсиясы: қыжылдау, дисфагия, кекіру, тәбеттің бұзылуы, жүрек айнуы, құсу, «кофенің қоюына ұқсас» құсық; ішек диспепсиясы: іш өту, іш кату, метеоризм, дәретін ұстамау; қарамай тәрізді нәжіс – «мелена».

Практикалық сабақ: Науқастың жағдайын бақылау. Емдәмді сақтауды және сұйықтықтарды барынша қабылдауды қадағалау. Жеке бастың және шатаралығы терісінің тазалығын сақтауды қадағалау. Дәреттің түрін және дәретке бару жиілігін тіркеу. Дәретсауыттармен қамтамасыз ету. Бөлінділерді зарарсыздандыру. Құсқан кезде көмек көрсету. Мұз салынған қапшықтарды қолдану. Газ шығаратын түтікшені және клизманы қою. Дәрігердің тағайындаған дәрілік заттарымен науқастарды қамтамасыз ету. Құсу кезінде науқасқа көмек көрсету, асқазанды шаю. Құсу туралы түсінік. Құсықты сипаттау. Белсенді және ержар науқастар құсқан кезде оларға көмек көрсету. Аспаптар. Құсықтарды және аспаптарды зарарсыздандыру. Асқазанды шаю көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Белсенді және ержар науқастарға емшаралар жүргізу әдістемесі. Аспаптары және оларды өңдеу тәсілі.

8.4 тақырып Клизмалар. Асқазан мен ұлтабар құрамын зерттеу

Клизмалар. Клизма туралы түсінік. Клизманың түрлері және клизма қоюдың мақсаты. Тазартатын және сифонды клизма қою көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Асқазан құрамын зерттеу. Ұлтабар құрамын зерттеу. Мақсаттары: емдік және диагностикалық. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Практикалық сабақ: Клизманың түрлері: босататын (тазартатын, сифонды, босаңсытатын: майлы, гипертониялық), дәрілік (микрореклизма, тамшы түріндегі). Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Жабдыкталуы. Клизма қою әдістемесі. Аспап-

БК 2. Иметь представление о политических системах и политических режимах, человеческом измерении политики;
БК 3. Знать общие положения экономической теории, владеть основами экономики, экономической ситуации в стране и за рубежом;
БК 4. Иметь представление о современных компьютерных технологиях и их применении в современной медицине, использовать современные информационные технологии в профессиональной деятельности;
БК 5. Уметь выписывать рецепты, объяснить значения терминов греко-латинского происхождения, знать общие закономерности фармакодинамики и фармакокинетики лекарственных средств;
БК 6. Знать общие закономерности происхождения и развития жизни, строение и функционирования клеток тканей, органов и систем организма в норме и в патологии;
БК 7. Владеть методикой установления типов и форм наследственных болезней и использовать полученные знания при изучении клинических дисциплин;
БК 8. Знать роль причин, условий и реактивных свойств организма в возникновении, развитии и исходе болезни, месторасположения и строение всех тканей и органов тела человека, их основные функции и применять полученные знания в клинической практике;
БК 9. Знать физиологию человека в различных возрастных периодах и использовать их при изучении специальных дисциплин;
БК 10. Уметь определять характер патологической реакции, владеть техникой микропирования и дифференцирования различных патологических процессов по микропрепаратам;
БК 11. Знать природу микробов, вирусов их роль в развитии инфекционного процесса, инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в структурных подразделениях медицинских организаций;

- основные правила общего ухода за пациентами;
- принципы общения медицинского работника и пациентов;
- пути и способы введения лекарственных средств;
- цели, показания и противопоказания, алгоритмы действия при проведении сестринских процедур и манипуляций;
- понятие «сестринский процесс»;
- этапы сестринского процесса;
- правила оказания неотложной доврачебной помощи;
умеет:
- организовывать работу медицинской сестры в подразделениях медицинских организаций;
- обеспечивать инфекционную безопасность в медицинских организациях;
- организовать лечебное питание;
- осуществлять кормление пациентов, в том числе тяжелобольных;
- оценивать функциональное состояние пациента;
- проводить простейшие физиотерапевтические процедуры;
- проводить гигиенические процедуры тяжелобольным;
- выполнять лечебные и диагностические процедуры и манипуляции;
- применять коммуникативные навыки при уходе за пациентами и общении с его семьей;
- вводить лекарственные средства энтеральным, наружным, ингаляционным, парентеральным способами;
- подготовить пациента к лабораторным и инструментальным методам исследования;

1 Пояснительная записка

Настоящая Типовая учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования (далее - ГОСО) по специальности 030100 - «Лечебное дело» с квалификациями 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер(ка)». Изучение дисциплины «Введение в клинику» является неотъемлемой частью формирования профессиональной компетентности будущего специалиста. В типовой программе уделяется большое внимание вопросам медицинской этики и деонтологии, санитарно-дезинфекционному режиму в медицинских организациях, профилактике внутрибольничных инфекций и вопросам ухода за больными.

Общий объем учебного времени 102 часов, из них:

- теоретических занятий – 36 часов,
- практических занятий – 66 часов.

Программа предусматривает интеграцию с другими клиническими дисциплинами: сестринское дело в терапии, сестринское дело в педиатрии, сестринское дело в хирургии и реанимации, сестринское дело в акушерстве и гинекологии, а также с общепрофессиональными дисциплинами. Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При разработке рабочих учебных программ организация имеет право изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25 %, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл, при использовании современных технологий обучения.

Формы проведения занятий

- учебные занятия по расписанию учебного задания (теоретическое, практическое и индивидуальные).
- занятия рекомендуется проводить с использованием различных форм организации учебного процесса: деловая игра, урок – конференция, урок моделирования клинических ситуаций и др.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями: Базовыми: БК 1. Знать нравственные нормы регулирования отношений между людьми в обществе, основные законы и закономерности диалектического развития, использовать основные понятия и действия законов в практической деятельности;	В результате изучения дисциплины обучающийся знает: - типы медицинских организаций и основы организации их работы; - правила обеспечения санитарно-эпидемиологического режима в медицинских организациях;

тарды тазарту. Асқазан мен ұлтабар құрамын зерттеу әдістемесі. Емшаралар жасауда қолданылатын аспаптар мен құрал-жабдықтар. Материалдарды сақтау және тасымалдау. Жолдамаларды жазып беру. Аспаптарды өңдеу.

8.5 тақырып Зәр шығару және эндокринді жүйелердің қызметі бұзылған кезде науқасқа күтім жасау және бақылау жүргізу

Зәр шығару жүйесінің қызметі бұзылған кездегі көріністер: зәрдің жіті тоқтап қалуы, зәрді ұстай алмау, ісінулер, дизурия, полиурия, анурия, олигурия, гематурия, поллакиурия. Эндокринді ағзалардың қызметі бұзылған кездегі көріністер: артериялық қысымның көтерілуі, пиодермия, фурункуллез, терінің құрғақтануы және ылғалдануы, көп шөлдеу, полифагия, полиурия, жыныс мүшелерінің қышуы, трофикалық бұзылыстар және аяқ басы терісінің сезімталдығының төмендеуі, көру қабілетінің нашарлауы.

Практикалық сабақ: Зәрдің жіті тоқтап қалуы кезінде көмек көрсету. Қуықты катетерлеу, қуықты шаю. Зерттеуге зәр алу. Катетерлердің түрлері. Еркектердің және әйелдердің қуығын катетерлеу ерекшеліктері. Аспаптарды өңдеу.

АҚ өлшеу, тамыр соғысын бақылау. Науқастардың жағдайын, теріге және сілемей қабатқа күтім жасауды, емдәмді сақтауды, сұйықтықты барынша ішуді бақылау. Диурез бен дене салмағын бақылау. Жеке басының тазалығын сақтауды қадағалау және қамтамасыз ету. Дәрігер тағайындаған дәрі-дәрмектерді науқастардың қабылдауын қадағалау.

9 бөлім Зертханалық және аспаптық зерттеулерге материал алу және науқасты дайындау

9.1 тақырып Қанды, зәрді, нәжісті және қақырықты зерттеудің зертханалық әдістері

Қанды зерттеу: клиникалық, биохимиялық. Зәрді зерттеу: клиникалық, биохимиялық. Нәжісті зерттеу: клиникалық, биохимиялық. Қақырықты зерттеу.

Практикалық сабақ: Венадан қан алу. Зәрді зерттеу көрсетімдері. Нәжісті зерттеу көрсетімдері. Қақырықты жалпы клиникалық және бактериологиялық (микрофлораны және олардың антибиотиктерге сезімталдылығын анықтауға қақырықты себу) бактериоскопиялық (туберкулез микробактерияларын, атипиялық жасушалар) зерттеу. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

9.2 тақырып Рентгенологиялық және эндоскопиялық зерттеу әдістері

Өкпе мен жүректі, асқазан-ішек жолдарын және бүйректі рентгенологиялық зерттеу әдістері. Зерттеу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Зерттеу әдістері. Эндоскопиялық зерттеу әдістері туралы түсінік. Зерттеу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Зерттеу әдістері.

Практикалық сабақ: Науқасты рентгенологиялық және эндоскопиялық зерттеуге дайындау. Зерттеуді өткізуге мейірбикенің қатысуы.

10 бөлім Терминалды жағдай

10.1 және 10.2 тақырыптар Терминалды жағдай. Жүрек-өкпе реанимациясы
Науқастың терминалды жағдайлары туралы түсінік. Терминалды жағдайлардың кезеңдері және олардың негізгі клиникалық көріністері.

Жүрек-өкпе реанимациясы Клиникалық және биологиялық өлім туралы түсінік. Реанимация жайлы түсінік.

Практикалық сабақ: Терминальды жағдайлар кезінде науқастарға бақылау мен күтім жүргізу. Қарапайым жүрек-өкпе реанимациясының көлемі мен реттілігі. Өкпеге жасанды желдету өткізудің және жүрекке жабық массаж жасаудың техникасы. Клиникалық және биологиялық өлім. Мәйітпен жұмыс істеу ережелері.

11 бөлім Сынақ сабағы

4 Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау «Клиникаға кіріспе» пәнінің мазмұндық ерекшелігіне байланысты және білім алушылардың құзырлығына сәйкес науқастарға күтім жасау кезінде білімін, шеберлігін, дағдысын қалыптастыруға бағытталуы керек (МЖМБС, білім беру бағдарламасын қараңыз). МЖМБС – на сәйкес базалық, кәсіптік және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген. Практикалық сабақтарды өткізгенде топты 12 адамнан аспайтын топшаларға бөлу қарастырылған.

Практикалық дағдыларды жетілдіру үшін пән бойынша оқу-өндірістік практика қарастырылған. Бағдарлама оқудың түрі, оны ұйымдастыру, мазмұны мен оқыту әдісі бойынша дәйекті өзгертулер мен толықтырулар енгізуге құқық береді.

Оқыту барысында қазіргі заманға сай оқу-әдістемелік әдебиет, жаңа оқу және анықтама құралдары, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқу бағдарламаларын қолдануды ұсынады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Бақылау түрін таңдау құқығы қарастырылған. Оқу үрдісінде білім беру ұйымдарына құзырлы-бағдарлау практикалық жұмыстар мен тесттік тапсырмаларды қарастыруды ұсынады. Пән бойынша аралық аттестация Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының негізінде құрылған оқу жұмыс жоспарына сәйкес жүргізіледі.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	24
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	24
3. Тематический план и содержание дисциплины	26
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	35
5. Контроль планируемого результата обучения	36
6. Учебная литература и средства обучения	36

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Автор:

1. Шакиржанова А.С. – преподаватель дисциплины «Сестринское дело» ГККП «Аркалыкский медицинский колледж» г. Аркалык.

Эксперты:

1. Токсанова Р.А. – заведующая терапевтическим отделением, врач высшей категории Аркалыкской региональной поликлиники;
2. Утепов Б.О. – заведующий травматологическим отделением Аркалыкской городской больницы, хирург-травматолог.

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и ГККП «Аркалыкский медицинский колледж» г. Аркалык.

2 ВВЕДАНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 г. по специальности 0301000 - «Лечебное дело», квалификации: 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер (ка)».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения Республики Казахстана от 5 августа 2010 г. № 604.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары**6.1 Негізгі әдебиеттер****Мемлекеттік тілде:**

1. «Мейірбикелік іс негіздері»: С.К. Мұратбекова. – Кокшетау, 2007.

Орыс тілінде:

1. Основы сестринского дела: учебное пособие. Островская И.В. Широкова Н.В. - М., ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 320 с.
2. Теоретические основы сестринского дела: Мухина С.А., Тарновская И.И. – М., 2008. – 368 с.

6.2. Қосымша әдебиеттер**Мемлекеттік тілде:**

1. «Медбикелік іс бойынша тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар». С.К.Мұратбекова, А.Р. Куспанова, К.А. Ахметова. – Кокшетау, 2006.

Орыс тілінде:

1. Основы сестринского дела. Ситуационные задачи: практикум. Морозова Г.И. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2008. – 240 с.
2. Мухина С.А., Тарновская И.И. Практическое руководство к предмету «Основы сестринского дела»: учебник. – М., 2008.

6.3 Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Электронды және қағаз нұсқадағы тестілер;
3. Электронды және қағаз нұсқадағы оқу - әдістемелік құралдар;
4. Тақырыптық плакаттар жиынтығы.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ**

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ВВЕДЕНИЕ В КЛИНИКУ

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ: 0301000 - «ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 0301013 - «Фельдшер»

Квалификация: 0301023 - «Акушер(ка)»

Объём часов – 102

Астана 2010